بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު

ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2019/HC-A/285
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:

* ނަން: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

* ދާއިމީ އެޑްރެސް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

* މިހާރުގެ އެޑްރެސް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

- އިސްތިއުނާފު ބަލައިދިން ފަރާތް:

* ނަން: ޝިފާން އަދުނާން   * އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު: A341774

* ދާއިމީ އެޑްރެސް: ދަފްތަރު ނަންބަރު 5293/ ކ.މާލެ   * މިހާރުގެ އެޑްރެސް: ގ.ސޯހާ / ކ. މާލެ

- ރަޖިސްޓްރީކުރެވުނު ތާރީޚު: 29 ރަމަޟާން 1440 / 03 ޖޫން 2019
- ނިމުނު ތާރީޚު: 13 ޛުލްޤަޢިދާ 1440 / 16 ޖުލައި 2019

- އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ކޯޓު އަމުރު:

* ނަންބަރު: 145-J/MA/2019/970

* ނިންމި ކޯޓު: ކްރިމިނަލް ކޯޓު

* މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ކޯޓު އަމުރު

* ނިންމި ތާރީޚު: 05 މެއި 2019

- މައްސަލަބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީސް:

ފަނޑިޔާރު އަބްދުއްރައޫފް އިބްރާހީމް   އިސްފަނޑިޔާރު ޝުޖާޢު އުސްމާން   ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް

(ރިޔާސަތު)

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އޯބުރުޖު ހިނގުން، ތީމުގެ 3 ނަންބަރު ދޮރާށި، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
www.highcourt.gov.mv ވެބް ސައިޓް: info@highcourt.gov.mv އީމެއިލް:

- **ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:**

މިއީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2019/970 ކޯޓު އަމުރު އެ ކޯޓުން ނެރެފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުވާކަމަށް ބުނެ އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާގައި ދަޢުވާލިބިފައިވާ ފަރާތަކީ ދަފްތަރު ނަންބަރު 5293 / ޝިޔާނު އަދުނާން (ދ.ރ.ކާޑު ނަންބަރު: A341774) އެވެ.

- **ޤަޟިއްޔާގެ ހުށަހެޅުނު ނުކުތާތައް:**

01. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2019/970 ކޯޓު އަމުރަށް ބަލާއިރު، އެ އަމުރަކީ، ދަފްތަރު ނަންބަރު 5293 / ޝިޔާނު އަދުނާނުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވާ މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުމާއި ގަނޑުވެރިވުމާއި އެތެރެކުރުމާއި ވިޔަފާރިކުރުމުގެ މައްސަލާގައި ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބަހައްޓަން އަމުރުކޮށް ނެރެފައިވާ ކޯޓުއަމުރެއްކަން އެ ކޯޓު އަމުރުން އެނގެން އޮންނަކަމެވެ.

02. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2019/970 ކޯޓު އަމުރު ނެރުއްވާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ބުނެ އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން 03 (ތިނެއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅައި އެނުކުތާތަކާއި ގުޅޭގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކަވައިފައެވެ.

• ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ: ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2019/970 ކޯޓު އަމުރަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި، އެޤާނޫނުގެ 59 ވަނަ މާއްދާއާއި، އެޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ނެރެފައިވާ އަމުރެއްކަމަށްބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

• ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ: ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2019/970 ކޯޓު އަމުރަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 63 ވަނަ މާއްދާއަން ދިފާޢުކުރުމަކާއި ނުލައި ނެރެފައިވާ އަމުރެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

• ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ: ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި "މަތީ މަރުތަބާގެ ކޯޓުތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތަކަށް އެއަށްވުރެ ދަށު މަރުތަބާގެ ކޯޓުތަކުން ތަބާވާންވާނެ" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ނެރެފައިވާ އަމުރެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

3- ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2019/970 ކޯޓު އަމުރާއި ޕްރޮސިކިއުޓަރޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކާއި އެނުކުތާތަކާ ގުޅޭގޮތުން ދެ ފަރާތުން ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި މައްސަލައާއި ގުޅުންހުރި ލިޔެކިޔުންތަކާއި، ގުޅުންހުރި ޤާނޫނުތަކާއި ޤަވާޢިދުތަކަށް ބަލާއިރު އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

(ހ) ފުރަތަމަ ކަމަކީ، 2019 ޖެނުއަރީ 08 ވަނަ ދުވަހު 07:38 ހާއިރު ގ.ޖިލީކަން ގޭގައި ބަހައްޓާ މީހުން މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކޮށް ގެންގުޅޭ އެތަކެތީގެ ވިޔަފާރިކުރާކަމަށް ތުހުމަތު ކުރެވޭ

މައްސަލާގައި، މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމަށްޓަކައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MF/2019/1014 "ބަންދާމެދު ގޮތެއްނިންމުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު" އިން ސިނާން އަދުނާން ބަންދުގައި ބަހައްޓައި ދިނުމަށް އެދުމުން، ސިނާން އަދުނާނުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ކުރެވުނު މައްސަލާގައި ފުރުން މަސްއޫލުވެރިއެއްކަމަށް ފަރީދު ޢަބްދުﷲ މަސްއޫލުވެރިޔާކާއި، އެޓަރނީ ފަރީދު ޢަބްދުﷲގެ ވަކީލުކަމުން ބުނާތީއާއި، ސިނާން އަދުނާނުގެ ފިންގަރޕްރިންޓް ދިމާވެފައި ނުވާތީ ސިނާން އަދުނާން އިތުރަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް ބަޔާންކޮށް ސިނާން އަދުނާން ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް 2019 މެއި 05 ދުވަހު ކްރިމިނަލް ކޯޓުން އަމުރުކޮށްފައިވެއެވެ.

(ނ) **ދެވަނަ ކަމަކީ**، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 59 ވަނަ މާއްދާއާއި، އެޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، ކުރުގެ މުއްދަތަކަށް ބަންދުކުރުވޭ މީހާއާމެދު މުއްދަތުކުރުވުން ކުރީ އާޚިރު ކުރިއަށް މުއްދަތު ކުރުވޭ މިންވަރަށް ހުރި ހުކުމްޖެހޭނަމަ، އަދި އާޚިރު ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ، މުޖުތަމަޢުގެ ނުރައްކާތެރިކަމެއް ކުރިމަތިވާނެކަމަށް ބެލެވޭނަމަ، އިތުރަށް ސަލާމަތާއި ނިޒާމަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ފެންނަ އަދުލު ކުރަންވާނެކަން އެނގެން އޮންނައިރު، ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހާ ބަންދުކޮށްފައިވާ ޤާނޫނީ އެއްގޮތް ގޮތުގެ މައިންކަން ނުވަތަ ތޫނުކަން ކަނޑައެޅުމުގައި، ކުރުގެ ތަހުގީޤު ނިމެން ބަލަންޖެހޭކަމާއި،

ހުރަސްއެޅިފައިވާ މައްސަލައަށް ބަލާއިރު ސިނާން އަދުނާނުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ، މަސްތުވާތަކެތީ ބޭނުންކުރުން، ގެންގުޅުން، އެތަކެތީގެ ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ކުށް ކަމަށްވާއިރު، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި މަސްތުވާތަކެތި ބެހޭގޮތުން ކުރުމުގެ ކުށަކީ ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށްތަކުގެ ގޮތުގައި ބަލާނެ ކުށްކަމަށް ބުނެވިފައިވާ ކަމާއި، އެހެން

ވަސްތުތަކަކީ ބޭރުފުށް ކުރުމަށް މުޖުތަމަޢަށް ނުރައްކާތެރިކަން ބޮޑު ކަމުގެ އަމަލު ތަކެއްކަމަށް ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-A/33 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާކަން އެނގެން އޮންނައިރު، މިމައްސަލައާއި ގުޅިގެން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފޮރެންސިކް ލެބޯޓަރީ ރިޕޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MF/2019/1014 "ބަންގުރާމުދު ގޮތުއިންނިންމުމަން ހުރި ކުރަނަގާ ތޫދު" އަށް ބަޔާނުގައި ސިޔާރު އަދުލުއިންސާފުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރާ ކުރި މަސްއަލައެއް ކުރީ ތަޙުޤީޤު ހުރި ފަރާތަށް ކުރަނިވިފައިވާކަން އެނގެންކަމުގައި،

އެއްބަސްވުން ޝަރީޢަތުގެ މައްސަލަ ތުހުމަތުކުރާ ކުރި ޖިނާއީ ބޭރު ކުރުއްވަކަން ކަނޑައެޅިފައި އޮތްއޮތްމުގެ މައްސަލަ، މި މައްސަލައިގައި ޝަރީޢަތުގެ މައްސަލަ ތުހުމަތުކުރާކަން ފިޔަވައި ކުރި ފަރާތުގެ މައްސަލައިގައި ހުރި އެކަމަށް ކުރުމަތިކުރިގައި ތުހުމަތުކުރާ ފަރާތަށް ބަދަލުގައި ބާރުއަޅަން ކަނޑައެޅިފައިވާ އިސްތިޢުމާލުކަން ބަޔާނުކުރެ؛ މި ފަދަ ތުހުމަތުގައިވާ ފަރާތަށް ދޫކުރައި ކުރުވަލި މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާތެރި އޮތްކަމުގެ ބަލައިގަތުމަށްވެ.

(ނ) **ތިންވަނަ ކަމަކީ**، ތަޙުޤީޤު މަރުޙަލާގައި މައްސަލަތަކާ ގުޅޭގޮތުން ދަރުވާހަކަ ކުރަނި ހިނގުމުން ޝަރީޢަތުގެ އިސްތިސްނާއި ޚާއްޞަކަމުގައި ދެމުގެ ހައިކޯޓުން ބަންދުގެ މުއްދަތު ޖެހުމަށް، އެމައްސަލައާގެ މައްޗުމާއްދާ ދަށުން ހުކުމް ނިންމާ ނިންމުން އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ކުރިން އެމައްސަލައިގެ މައްޗުގެ ތުރަކަން ހައިކޯޓުން ވަރަށް ވަޒަންކުރުމަކީ، ކުރަނި ފަރާތުގެ ދަރުވާގެ މައްޗުމާއްދާ ދަރުކޯޓަށް ގޮތުގެ ނިންމުމުގެ ކުރިން އެމައްސަލައިގެ ޔަޤީން ކުރިއަށް ހައިކޯޓުން ވަޒަންކުރުމަށް އަމަލުކުރާ މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތުގެ ދަރުވާ ބަންދުގެ ދުވަސް ބަހައްޓާ ގޮތް ކަނޑައެޅިގެން، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ނިޒާމުގައި ހިމެނޭ ކަމަކީ، މިގޮތަށް އިސްތިސްނާއީ ޚާއްޞަކަމުގައިވާ، ދަރުވާގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު ޝަރީޢަތުގެ ބާރުކަމުގައި ގުޅިގެން

ހައިކޯޓުން ބަންދުގެ މުއްދަތު ޖެހުމަކީ އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ޙައްޤަށް ނުރަނގަޅު އަސަރުތަކެއް ކުރާނެކަމެއްކަމާއި، އެހެންކަމުން، ހިނގަމުންދާ ޝަރީޢަތްތަކާއި ގުޅިގެން ބަންދާއިމެދު ދަށުކޯޓުން ނިންމާ ނިންމުންތަކަށް ހައިކޯޓުން ބާރުދޭކަން، އެމައްސަލަ ބަލަންޖެހޭ ގާނޫނީ އުސޫލުތަކަށް ބަޔާންކޮށްދިނުމުން، އެއުސޫލުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، އެމައްސަލައިގައި ބަންދާއިމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަކީ ދަށު ކޯޓުން ނިންމަންޖެހޭ ނިންމުމެއްކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/279 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމުވެ.

(ބ) ހަމަޖެހިފައިވާ ކަމަކީ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވިދިޔަ ސަބަބުތަކަށް އެފަދައިން ހުކުމުން މިމައްސަލަ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންނަކީ އިއްތިފާޤުވެވަޑައިގެންފައިވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2019/970 ކޯޓު އަމުރަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ކަމަށާއި،

ނަމަވެސް ޝިޔާން އަދުނާނުގެ ވައްކަން ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވާ މައްސަލައާ ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހާޟިރު ހުށަހެޅި ޝަރީޢަތުގައި އޭނާ ވައްކަމުގެ ކަމުން، އެ ވައްކަމުގައި ޝިޔާން އަދުނާނުގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު ނިންމަންޖެހުނީ އެވައްކަމަށް ބާރާ ކޯޓުން، އެވައްކަމަށް ބާރާ ފުރިހަމަ ހުކުމްކަމާއި، އެހެންކަމުން، ޝިޔާން އަދުނާނު ބަންދުގައި ބަހައްޓައިދިނުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިފިނަމަ، އިސްވެ ފާހަގަ ކުރެވިދިޔަ ކަންކަމުގެ އަލީގައި ގޮތެއް ކަނޑައަޅަން ޖެހޭނެ ކަމުގައެވެ.

- **ޙުކުމް:**

ދެންފަހެ އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގެ ބަލާފުރުވާލުމަށް ކަންކަން އެގޮތަށް ހުރުމުން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2019/970 ކޯޓު އަމުރުން ދަފްތަރު ނަންބަރު 5293 / ސިޔާނާ އަދުނާނު ޝަރުޠުތަކާއެކު ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ނިންމުން ބާޠިލުކޮށް، ސިޔާނާ އަދުނާނުގެ މައްސަލަ ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވާ ކުށުގެ މައްސަލައާ ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް މިހާރު ހުށަހެޅި ޝަރީޢަތުގައި އޮތް މައްސަލައެއް ކަމުން، ސިޔާނާ އަދުނާނު ބަންދުގައި ބަހައްޓައިދިނުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް އެދުން ހުށަހަޅައިފިނަމަ، މި ޤަޟިއްޔާގައި ފާހަގަކުރެވިދިޔަ ކަންކަމުގެ އަލީގައި، މިމައްސަލަ ކޯޓަށް ހުށަހަޅާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 05 (ފަހެއް) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ދަފްތަރު ނަންބަރު 5293 / ސިޔާނާ އަދުނާނުގެ ބަންދާ ގުޅޭ ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ގޮތެއް ނިންމުމަށް އަންގާ އަމުރުކޮށްފީމެވެ.